

”Han samlade svenskar i hela världen - Vilhelm Lundström (1869 - 1940)”

Text till sommarutställning 2007

av Elisabet Claesson, Sigtuna Museum

Vilhelm Lundström (1869 - 1940). ”Han samlade svenskar i hela världen” lyder inskriptionen på hans gravsten och så fick också utställningens titel och tema bli.

Sigtunapojke, drömmare, siare, klassisk filolog, politiker, patriot, professor, resenär, nationalist, publicist, romantiker, fredsvirare - många epitet kan fästas till Vilhelm Lundström. Han skrev själv så här: ”Mina fäders lilla stad har jag att tacka för mitt livs inriktning. På den gamla Mälarstadens klassiska mark, bland dess grå ruiner och dess i min barndom ännu friskt levande sägner växte hos pilten kärleken till de två föremål, som skulle fylla hans liv: forntiden och fosterlandet”.

Vilhelm Lundström var handlarns pojke, vars bana via skolgång i Sigtuna och Stockholm och studier och docentur vid universitet i Uppsala kröntes av en professur i latin vid högskolan i Göteborg. Han var en för sin tid flitig utlandsresenär och det var framför allt vid ett besök i Estland, som han för första gången, med egna ord, mötte ”det utlandssvenska problemet”. Han insåg då att svenskhet inte hade enbart med Sverige att göra, ”ej blott Sveriges 5 300 000 invånare, svenskar äro också Finlands 400 000 svensktalande, svenskar äro också Amerikas 2 millioner, svenskar äro också de många som bo i förskingringen alltifrån Nuckös och Wormsös kala sandstränder bort till Australiens växande världsstäder”. Vilhelm Lundström insåg att språket var nyckeln till problemets lösning. Detta var långt, långt innan det blev aktuellt med hemspråksundervisning! Så startade han, tillsammans med några andra eldsjälur, ”Föreningen för svenskhetens bevarande i utlandet”, en förening med ändamålet att ”stödja arbetet för bevarande av svenskt språk och svensk odling hos utlandssvenskarne, att befordra samkänslan mellan svenskarne ute och hemma samt att i övrigt verka för kännedomen i utlandet om svenskt språk och svensk odling”. Föreningen finns kvar än idag men heter numera Sverigekontakt.

När Vilhelm fyllde 70 år hyllades han som ”Svenskhetens Hövding”. Göteborgs-Posten betonade hans hängivenhet, men också hans anspråkslöshet och ointresse för yttre manifestationer. Att han var Sverigeentusiast hindrade honom inte att uppskatta andra nationer och nationaliteter, han älskade helt enkelt människor! ”...holländare och italienare, engelsmän och tyskar, tjecker och polacker, schweizare och ungrare, ja, allt folk. Därför ville han att vi här i Sverige skulle vårda andra folks minnesmärken här med samma omsorg som vi vilja, att de skall respektera oss. Denne vår store nationalist är just nu mycket bekymrad för att holländarnas insatser vid Göteborgs grundläggning och deras värdefulla insatser i vår stad icke bliva bättre uppskattade vid bestämmande av gatunamn och dylikt”.